

סח:

אלו דברים פרק ששי פסחים

עין משפט
גון מצוה

יד א מ"י פ"ד מהל'
תפסה קבועה הל'
ג'
בז ב ג מ"י פ"ט מהל'
שנת הלכה ה'
גז ד מ"י פ"ו מהל' י"ט
הלכה ט' שנת הלכה
ע"ה ט"ו פ"ח מ"י פ"ט
קטנא פ"א
גז ה ט ל טו זן הכל
תמיד ענפת ע"ה
כלל התפסה תפשי ועשירי
נכד אלפס בלע פ"ד ס"י
ז יו ט"ו פ"ח מ"י פ"ד
פ"ב:

רבינו תנאל

והקטר חלבי דוחה את
השבת. תניא אמר ר' אבהו
שמעון ראה כמה תכביה
מזבח בשבתה שחרי הקטר
חלבים כשרים כל הלילה
ואין מפתחין להם עד
שחשך ומוציא שבת אלא
סקרין אותן בשבת
לקיים מצוה בשבת.
לכבוהו אינו דוחה השבת.
דלא כ"ר תנא דאמר בפרק
המקטרי כי הוי נושא את
עצמו והטענה בשבת
פטור. והני מילי חוץ
לכבוהו אבל חוץ לעצמו
לא. הבאתו מחוץ לתחום
אין דוחה את השבת כ"ר.
עקיבא דאמר בפרק
בפרק [כספסוף] החומין
דאורייתא.

הכבוהו לא אמר אלא
חוץ לירושלים אבל חוץ
לעדה מותר משום שבות
שהתירו במקדש. תחביה
יבולו אין דוחה את השבת
יבול לחה או ככלי וזו
דחין בפרק עירובין וחוץ
יבול במקדש ביבשה
וכ"ר. וכו' [וי"א: נסיקא]
ר' אליעזר אמר דוחין
אמר ר' אליעזר ומה אם
שחיטה שהיא אב מלאכה
דוחה את השבת אלא
משום שבות לא דוחה את
השבת. אמר ר' ירושע
יום טוב ויבית שהתיר בו
הכבוהו לא בני בומה. אמר
ר' רבי אליעזר יהושע מה
כל מלאכה שהיא לעצור
איכל נפש ואסור בו דבר
שכבוד. כדחתן כספסוף
יום טוב אלו שתי מושם
שבות לא עליון באילן ולא
ורכבן על בני בומה. אמר
ר' רבי אליעזר יהושע מה
ראה שבות דרשות לא
עולין באילן לשבות
דמזוה שהיא הבאת הפסח
כ"ר שיטתו. ור' ירושע
אמר לך יום טוב נמי מצוה
לשבות בכל מני מאכל
הוא והתיר לישות
ולכשל ולא התיר לו
לכבוהו מחוץ לתחום
וכדכחו בו ולפסות הפסח
ר"ט. ור' אליעזר אמר לך
יום טוב או כולו דאן או
כולו לה. וכוין דאן כ"ר
עובדי כוכבים בליל ולקחת
היום כולו הרשות כ"ר.
אילו אין כאן שמחת א"ר
טוב. איכא למיפרך ומה
יום טוב שהתירו בו
מלאכה דרשות כגון הא
אמרינו הואיל והתירה
בעצור לצורך הותרה
שלא לעצור. לא התירו
שבות לעלות באילן או
ליטע על בני הימים
להביא משם א"ר לבל
לכבוהו כ"ר. שבת שלא
חז"ר בה אלא כגון שחיטת
זכס וכו' וכו' בו מלאכה
על מצוה בלבה. אינו דין

מפרך פ"ב. הילנך הוא דעירובין לכה לאוקמה ביבשה
דהא קתני סיפא ואם כגלי כאן וכאן אסור ויבשה כיון
דמפרכה אפילו כגלי נמי שריא והכי מוכח בפרק בתרא דעירובין
(דף קג.) : **יזמנה** שחיטה שהיא משום
כ"ר. מימה לר"י מה קל וזמנר הוא
זה למלא שאני הני משום דלפטר
קלמנר ע"כ ר' אליעזר גופיה
אית ליה זה המילוק ומשום הכי נפ'
רבי אליעזר דמילה (שנת קב.) מנרין
מ"י קרואי חד למילה וחד למכשירה
משום דהשת לעשות מערב שנת
דלמנר דהם מילה וכל מכשירה דוחין
את השנת דכ"ר ר' אליעזר מנא ליה
לרבי אליעזר הא דלמנר קרוא וניוס
השמיני ניוס ואפילו שנת והדר
קלמנר ע"כ לא פליגי רבנן עליה אלא
נמכשירים אבל מילה דכ"ר הכל דמיל
מנא לן והשתא מ"י קנעי מנא לן
סיפוק מההוא קרוא דניוס דדריש
מימה ר' אליעזר נמכשירי אש"כ משום
דבעינן מ"י קרוא למילה ולמכשירה
דפרשי' ונראה לר"י דודאי לר' אליעזר
לא לרין האי קל וחומר דהא אפילו
מכשירי פסק דהו מלאכה גמורה דהו
שנת דלמנר קלמנר אף על גב דלפטר
שנת דקלמנר (לקמן טו.) נגמרה
ולעצמיה דהא שמעינן ליה לרבי
אליעזר דלמנר מכשירי מנא דהו והא
דקלמנרין הא ק"ו לדניוס דרבנן
קלמנר כלומר אף על גב דלפטר
לעשות מערב שנת כיון דליכא אלא
שנת בעלמא וימר י"ט להמירס
שמעינן עגמה דהיא מלאכה גמורה
מ"י על גב דלפטר לעשותה
מערב ותימה לר"י מכשירי פסק מנא
ליה לרבי אליעזר דמנא שנת דהא שנת
מילה מנרין מ"י קרואי וכי מימנר דגמנר
מקוה ולולב ומנא וטוסר ועומר ושמי
הללם דמנא הם דדמו נמכשירים
שנת הא איכא למיפרך דמה להנך שכן
שעת דמימנר מ"י יוכל לקיים מנא
אכל פסק אינו נאכל אלא גלילה ועוד
ג"י הפתח יליף אמאי אילן טרין נמועו
גבי פסק דקלמנר ר' אליעזר עקרת מה
שכבוד גמורה נמועו אפי' שנת:
ט"ב ראה רשות בצבוע. משמע
דמכשירי אוכל נפש שאפשר
לעשות מערב יו"ט אפירי לר' אליעזר
והקשה ר"ש כהן דכ"ר מולין (שנת
ד' קא:) אמרינן רבי אליעזר עדיפא
מד' יהודה ושרי אפי' מכשירי דלפטר
מערב יו"ט ותירן לך ר' דלא שרי
אלא דוקא נמסמק דלא דמיא מלאכה
מ"י האי: **הבל** מורים בעצרת
דבעינן אבם. מימה לרבי"א א"כ מ"י
קלמנר רבי אליעזר מה ראה רשות
למנא דמימנר עקרת מנא
י"ל דהא דבעי רבי אליעזר בעצרת
לכס לאו דוקא מקרא אלא מסכר:

שירין כל הלילה. דכתיב (ויקרא ו') על מוקדה על המזבח כל הלילה
ויכול להקטרין כל הלילה ואעפ"כ אין ממתינן לכס עד שמתקן אלא
מחלינן שבת עליהן דכתיב (במדבר כח) עולת שבת בשבתו על עולת
התמיד אלאה חביב למהר מנא בשעתה: **מוסקין יבלע במקדש.** דלא
גזרו על השנות במקדש: **הא וסא**
ידי. שחומכה שדו ולא נפקין לאין
בה אלא משום שבת ופליגי הכי דאמר
בלחה הואיל ומ"י למיעבד מאתמול
והיא דעירובין ביבשה דלפילו שבת
ליכא. וכ"ר אליעזר לא מ"י לאוקמה
להיא דעירובין וימנא ר' אליעזר היא
דלמנר נמנא דוחין משום דקמי
הסא ואם כגלי דהי מלאכה גמורה
כאן וכאן אסור ר' אליעזר ור' יוסי בר חנינא חד
אמר אידי ואידי ביד הא בלחה הא ביבשה
וחד אמר יאידי ואידי בלחה ולא קשיא הא
ביד הא בכלי ולמאן דאמר הא ביד הא בכלי
מאי טעמא לא אמר אידי ואידי ביד ולא
קשיא הא בלחה הא ביבשה אמר לך יבשה
מפרך פריכא ולמאן דאמר אידי ואידי ביד
ולא קשיא הא בלחה הא ביבשה מאי טעמא
לא אמר אידי ואידי בלחה ולא קשיא הא
ביד הא בכלי אמר לך כ"ר הא קתני הם אם
בכלי כאן וכאן אסור ואידך הא דקתני כ"ר
הבא פלוגתא דרבי אליעזר ור' יהושע אתא
לאשמעינן: א"ר אליעזר ומה אם שחיטה
וכ"ר: ר' יהושע למעמיה דאמר שמתח י"ט
נמו מצוה היא [ד]תנאי ר' אליעזר אומר אין
לו לאדם ב"י"א אלא או אוכל ושורה או יושב
ושונה ר' יהושע אומר יחלקו חציו לאכילה
ושתיה וחציו לבית המדרש וא"ר יוחנן
ושניהם מקרא אחד דרשו כתוב אחד אומר
יעצרת לה' אלוך וכתוב אחד אומר יעצרת
תהיה לכם ר' אליעזר סבר או כולו לה' או
כולו לכם ור' יהושע סבר יחלקו חציו לה'
וחציו לכם: (ע"ב"ס סימן) א"ר אליעזר "הכל
מודים בעצרת דבעינן נמי לכם מ"י יום
שניתנה בו תורה הוא אמר רבה הכל מורים
בשבת דבעינן נמי לכם מ"י יוקראת לשבת
עונג אמר רב יוסף הכל מורים בפורים
דבעינן נמי לכם מ"י ימי משתה ושמחה
כתוב ביה מר בריה דרבנא כולה שתא הוה
יתבי בתעניתא לבר מעצרתא ופוריא ומעלי
יומא דכיפורי עצרת יום שניתנה בו תורה
פוריא ימי משתה ושמחה כתוב מעלי יומא
דכיפורי [ד]דתי חייא בר רב מדפתי [ועינא]
את נפשתיכם בתשעה לחדש וכי בתשעה
(הם) מתעניין והלא בעשירי מתעניין אלא
לומר לך כל האוכל ושורה בתשעה בו
מעלה עליו הכתוב כאילו מתענה תשעי
ועשירי רב יוסף ביומא דעצרתא אמר עבדי
לי עגלא תלתא אמר אי לא האי יומא דקא
גריס כמה יוסף איכא בשוקא רב ששת כל
תלתי יומין מהדר ליה תלמודיה ותלי יומא
בעיברא דרשא ואמר חדאי נפשיא חדאי
נפשיא לך קראי לך תנאי איני "והא"ר
[ר']

תורה אור השלם

- 1. ששה ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת ליל אלוך וה' תעשה מלאכה.
- 2. ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל מלאכת עבדתי לא תעשו.
- 3. במדבר כל הטעם שתי שבת ורנן עשות חצות ביום קדשי וקראת לשבת ענג לקדוש לך מבדד ובדבר מעשות דרך מנוצא חצות ודבר דר:
- 4. כימים אשר נזו ביום יהודים מאיבידים ודרוש אשר נזו ביום מנוח לשמחה ואוכל ליום טוב לעשות אותם ימי משתה ושמחה ומשילה קנות איש לרעה ומנוחת לאבותיו: אסור טכ שבת שבתין דוא לכס וענייהם את גפשיהם בהשנה לחדש בערב מערב עד ערב השבתו וקראו טכ
- 5. שבת שבתין דוא לכס וענייהם את גפשיהם בהשנה לחדש בערב מערב עד ערב השבתו וקראו טכ
- 6. בה אמר י"ט לא בריתי יום לילי חבות שמיים וארץ לא שבת: ימיהו לג כה

גליון הש"ס

ג"י יאין סתריהם להם.
נ"י טו"י אבן כ"ר ל' ד"ס
תמלגלג: שם א"י"א הכל
מורים בעצרת. מ"י ר"ס
ט: חספוט ד"ס מל"ט
התענה:

מוסף רש"י

כמה תכביה מצוה בשעתה. גריס אלו ואין ממתנייהם להם. אלא המדין ומוספין שנתן (שמות ע"ב.) הוחבין יבולת במקדש. אמר ר' יוחנן. והוא מוס' למת. שזוהי את השבת. מכשירי (ויקרא כג.) או חוץ או יבלת. יבלת דקרא קרע יבלת. שאין שם דבר אלא כמו חגיגה. דומיא דשטר ולא כתיב שגרי. ויבשה נמי לא כתיב שטרין. אלא יבלת דמתי. הוא שם דבר על המוס. מוספין יבלת. כד קלמ' (שמות ע"ב.) ואם בכלי כאן וכאן אסור. ופליגי דכ עבד מני כד חתן הוא יהיה ליה חתן מעלי. חייס יהי מולא. דנזח את המנא. אפילו כ"י

כיון דלמחר י' קא עבד שאין כן דרך למוטה אלא נפקין. אין כהן אלא שבות. ואם כגלי כהן וכו' אסור. דלא מלאכה הוה הואיל ואינו משנה המנוחה ששעשע כחול (שם) קשיא פתחא פתחא ששעשע כחול. מר בריה דרבנא כוליה שנת הוה יתיב לה ועינן מלאכה אף עבד (שם.) ור"א אפילו כגלי שרי. דס"ל מכשירי מנא דוחין שנת כגון מלאכה שאפשר לעשותה מעתה יום כגון קטר החם מכשירי קטרן הוא ומוסקין דומה שבת וממתינן פליגי (שם.) אמר לך ל"ה הא קתני תהם. ולמה ליה למלא (למתי כתיב דומי (שם.) פלוגתא דר"א ור' יהושע אתא לאשמעינן. להכי הדר מנא משום פלוגתא דר"א דלמסקין דלפטי כגלי שרי (שם.) כאילו התענה תשעי ועשירי. ויסי קלמ' קרוא היטב עולמס דכ"ר דמספיק מוסל להפסות נפשיה. ומדלפקיה קרוא כלן עיני למנר לך יהי הוא אפילו מתענה (יומא ע"א.) אלו: דכ"ר אמר קרוא. והענינים נתעשה. אכילת משעו לני קרוא עיני. וכוין דלפילמו עיני השכיח כל דמפסי כללילה וזמניה עיני עדיף. דהא מדקלמנר נעבד כד עתק כל מקפיד אפיעי דמסעו וי' קר' עיני נתעשה אפילה וזמניה דידיה קרי עיני (ר"ה.)

אלעזר אילמלא תורה לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי מעיקרא כי עבד איניש אדעתא דנפש' קא עבד אמר רב אשי ולמאי דקאמר ר' אליעזר נמי "ט רשות אית ליה פריכא ומה י"ט שהתיר בו מלאכה של רשות לא התיר שבות שעתה שבת שלא הותרה של מצוה אלא מלאכה של מצוה אינו דין שלא תתיר שבות שעתה (ר')